

El llenguatge

22/III/1980

Rescabalar-se

Del substantiu cabal hem obtingut el verb rescabalar, que significa, segons el Diccionari Fabra, «reparar, compensar, la pèrdua que (algú) ha sofert en el joc, en una empresa, etc.», significat que és il·lustrat amb l'exemple següent: ¿Qui em rescabalarà dels diners que hi he perdut? El Diccionari Fabra indica també l'ús pronominal d'aquest verb, és a dir, rescabalar-se, per mitjà d'aquest exemple: Jo ho he perdut tot; però ja me'n rescabalaré. El verb rescabalar equival al del castellà «resarcir», que, tal com es veu clarament per la forma, té un origen molt diferent: el verb català camba el qual s'emparenta etimològicament és sargir, del qual, però, no posem cap compost equivalent a «resarcir». Es, doncs, totalment il·legítim l'ús que alguns fan de «ressarcir» o «ressarcir-se», influïts pel castellà, i caldria prescindir-ne decididament.

Com a equivalents catalans de «resarcir» els diccionaris proposen també compensar i reparar. Això no em compensa el mal que m'han fet, Esperem que ens reparin els perjudicis que ens han causat. I com a equivalents de «resarcirse», és a dir, en el seu ús pronominal, indiquen refer-se i resquitar-se. Hi va perdre molts diners però ja s'ha refet, Després de molts esforços ens hem pogut resquitar d'aquella pèrdua. Notem que resquitar és un verb clarament emparentat amb quitar, que no s'ha de creure que sigui un castellanisme. Ho seria amb el significat de «treure» —o «escatimar», com en la cançó «La preso de Lleida»: ¿Que us falta menjar o beure, o us quiten la ració?— talment com seria un gal·licisme usar-lo significant «abandonar, anar-se'n», però quitar és un verb perfectament català, com ho són l'adjectiu quit, que significa «entièrement alliberat d'una obligació» i els substantius quitança i quitament. Quitar, doncs, vol dir «fer quitl d'una obligació pecuniària», és a dir, alliberar-ne.

Un altre verb relacionat amb quitar és desquitar-se, que no recullen ni el Fabra ni la Gran Enciclopèdia. Molt, però, l'inciu com a mot usat a Mallorca amb el mateix valor que quitar-se, és a dir, alliberar-se d'un deute. En cap cas, doncs, no ha d'usar-se, com també fan algunes, amb el mateix valor que el verb del castellà «desquitarse», el qual ha de traduir-se per rescabalar-se o bé per revenjar-se.

Albert Jana